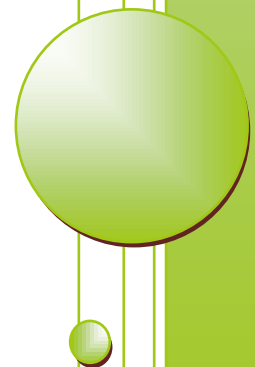

**Handleiding
filmen**

1 Voor we starten?

Voor je start met opnemen is het belangrijk dat je het geheel goed voorbereidt. Hier zijn enkele tips die zeker van pas kunnen komen bij de voorbereiding.

Stel jezelf volgende vragen voor je begint:

- Wat wil ik vertellen?
m.a.w. zoek de essentie op van het verhaal dat je wil vertellen.
- Wat dient er in beeld gebracht te worden om mijn verhaal volledig te vertellen?
- Welke boodschap wil je aan de kijker geven?
Hou hierbij rekening met je doelgroep.

De vragen 'Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom?' kunnen dienen als rode draad. Hou ook rekening met een spanningsboog. Blijf je kijker boeien.

Verder is de keuze van het concept ook belangrijk voor je begint.

Kies ook hoe je het zal aanpakken:

- Humoristisch
- Serieus
- Informatief
- Ludiek
- Professioneel
- Geknutseld
- ...

Dit is een belangrijke keuze die in de lijn moet liggen van het imago dat jouw organisatie nastreeft.

Tot slot is de inhoud van de opname belangrijk:

Inhoud:

Wat wil je vertellen?

Vorm:

Met welke beelden gaan we dit vertellen?

Elke film heeft steeds een begin, midden en einde.

Begin:

Situering, voorstelling. Kijker moet weten wat hij mag verwachten. De eerste 10 seconden zijn heel belangrijk, hier overtuig je de kijker om te blijven volgen.

Midden:

Je verhaal, de bewijzen... de argumenten die je gebruikt om je verhaal aan de kijker te slijten.

Einde:

De conclusie van je verhaal.

2 Enkele basistips voor een goede opname

1. Alles begint met een goeie **materiaalkennis**... en elke camera heeft andere mogelijkheden. Bekijk op voorhand zeker de mogelijkheden die de camera heeft waar jij mee werkt... dit om alles al eens uit te testen, en zo kom je niet voor onaangename verrassingen te staan. Op die manier zal je je tijdens de opnames ook een stuk zekerder voelen en kan je er op letten dat de **camera steeds correct ingesteld** staat,... (let op overbelichting, zonlicht, witbalans,...)

Let er op dat je steeds naar de opnames vertrekt met een volledig **opgeladen batterij!**

2. Het **geluid** is naast het beeld één van de belangrijkste zaken bij een film... Het is dan ook van het aller grootste belang dat hier de nodige aandacht aan besteed wordt.

Er wordt aangeraden om met een **externe microfoon** te werken om het geluid op te nemen. De ingebouwde microfoons van de meeste consumentencamera's zijn van een matige kwaliteit.

Werk steeds met een goeie (best gesloten) **hoofdtelefoon** om het geluid te controleren.

3. Indien je werkt met **autofocus**, (automatische scherpstelling) let er dan op dat je beelden toch constant scherp blijven! Wanneer er beweging wordt waargenomen in de camera gebeurt het regelmatig dat de scherpstelling ongewenst wijzigt! Dit zal je tijdens het opnemen niet direct als storend ervaren, maar dit is het tijdens het afspelen des te meer!
4. **Ga nooit uit van de stelling: dat trekken ze tijdens de montage wel recht.** In montage kan heel wat, maar van slechte beelden kan je moeilijk nog goeie maken. Om frustraties tijdens de montage te vermijden dienen de beelden dan ook van een behoorlijke kwaliteit te zijn!
5. **Film geen shots waarbij in- en uitgezoomd wordt**, dit levert snel een onrustig beeld op! (omwille van artistieke redenen kan dit wel worden toegestaan, maar verzorg dan steeds je shots en werk op statief!) Indien je een opname van dichtbij wil nemen ga je gewoon dichterbij het onderwerp staan...
6. **Varieer voldoende in beeldgroottes en camerastandpunten.** Neem een scène eventueel enkele malen op vanuit verschillende standpunten. Op die manier kan er voldoende variatie in de montage worden gestoken.
7. **Denk aan het proces maar ook aan het product! Verzorg je beelden!** Let op voor storende elementen in beeld (schaduw, statieven, omstanders,...) maar ook voor storende geluiden... (voorbijrijdende auto's, vliegtuigen, maar ook het getater van de toeschouwers kan heel storend zijn!)

3 De opname

Hieronder vindt je heel wat nuttige informatie om tijdens de opnames te gebruiken.

3.1 Beeldkaders

Bij de opname gaat het er niet alleen om of de persoon die we op willen nemen wel in het beeld staat, maar ook *hoe* deze in het beeld staat. Vaak zie je een beeld met erg veel ruimte boven het hoofd. Men is geneigd het hoofd in het midden van het beeld te zetten. Het ziet er niet mooi uit en we krijgen voor de helft van het beeld informatie over hoe de muur en het plafond er uit zien. De uitsnede die we maken is dus bepalend voor de inhoud die we overdragen.

Let er bij de opname op of er zich geen storende elementen in het beeld bevinden, die het beeld lelijk maken. Zo wordt de situatie voor de kijker ook onduidelijk.

Zorg ervoor dat de mensen die niet meespelen uit beeld zijn (zet ze steeds achter de camera, evenals materiaal statieven enzoverder...). Dit geldt ook voor geluid! Vermijd storende bijgeluiden van omstanders, auto's,... een goeie regel is voor

elke opname stilte op de set te eisen!

Totaal

Er zijn 3 kaders te maken. Een totale, een medium en een close-up.

Een totaal kader gebruiken we om de toeschouwer een overzicht te geven waar we zijn en waar de personages zich bevinden.

Medium

Een medium shot gebruiken we om mensen te volgen die iets doen of zeggen. Dit is de meest voorkomende instelling.

Close-up

Een close up gebruiken we om goed naar een detail te kijken

3.2 Opnemen van gesprekken/dialogen

Bij elk beeld dat we laten zien zal de kijker zijn plaats willen bepalen. Wat zie ik? Waar is het? Wie is het? Wat doet hij? Tegen wie praat hij? Waar zijn de anderen? Wie zijn de anderen? Dit zijn maar een paar van de vele vragen die de kijker aan de leverancier van de beelden stelt. Wanneer voor de kijker de beelden vragen op blijven roepen, blijft er een onbehaaglijk gevoel over en is de informatie vertroebeld. Dit heeft alles te maken met hoe personages in beeld staan. Hoe de overgangen en standpunten van de camera zijn en of de kijk en bewegingsrichtingen kloppen. Hoe zet je een persoon in beeld?

3.2.1 Geef een persoon altijd de vrije kijk- en spreekruimte in het beeld.

Goed

3.2.2 Kijkrichting

Wanneer twee personen tegenover elkaar staan, ga dan met de camera niet over de denkbeeldige conversatie-as. Als twee mensen met elkaar praten kunnen we een denkbeeldige lijn trekken van de een naar de ander. Wanneer we met de camera niet over deze lijn gaan zal voor de kijker duidelijk blijken hoe de verhoudingen zijn.

Goed

Goed

Goed

We zien het wel eens bij een verslag van een voetbalwedstrijd. Club A voetbalt van links naar rechts. Ze komen bij het doel. We schakelen over naar een andere camera aan de andere kant van het veld. De speler schiet de bal ineens van rechts naar links in het doel. De kijker is verbaasd: in welk doel is de bal nu geschoten?

Fout

Fout

3.3 Camerabewegingen

We kunnen de camera op diverse manieren laten bewegen. We onderscheiden de zoom, de pan, de tilt, lift en de rijder.

- **Zoom:** De zoom is eigenlijk geen camera beweging. Door in te zoomen krijg je het gevoel dichterbij te komen. Perspectivisch verandert er niets. We vergroten alleen uit. (Dit dien je ten allen tijde te vermijden!... indien je dit toch gebruikt doe je dit altijd op statief!!!)
- **Pan:** Dat is een afkorting van panoramiseren. We bewegen de camera horizontaal, vanuit een vast standpunt.
- **Tilt:** Dat is de camera verticaal bewegen vanuit een vast standpunt.
- **Lift:** Dat is de camera zelf van beneden naar boven optillen
- **Rijder:** We plaatsen de camera op een karretje, plakken hem aan de auto of op de bagagedrager van de fiets en verplaatsen de camera in de gewenste richting. Let er op dat elke beweging voor de toeschouwer een betekenis moet hebben. In feite sturen we de kijkers ergens heen. De camerabewegingen moeten altijd van iets naar iets zijn en in de betekenis staan van de inhoudsoverdracht. Een beweging die naar niks gaat en niet afgemaakt wordt zaait alleen verwarring. De camera zelf verplaatsen met een lift of rijder is heel dynamisch. Je tilt als het ware de kijker uit de stoel en brengt hem in een andere positie. Vaak werkt dit als heel subjectieve en betrokken beleving. De beweging moet wel erg goed uitgevoerd worden. Schokkende bewegingen maken alleen maar misselijk.

3.4 Camerastandpunten

Wanneer we een opname maken, is het van belang te weten waar we de camera opstellen. Dit kunnen we niet zomaar doen. **Het standpunt dat we innemen is het punt van waaruit we het onderwerp benaderen.** In feite de stoel waar we ons publiek in plaatsen om naar het komende spektakel te kijken. Zetten we de camera van voor, opzij, van achter? Kijken we als objectieve derde, kijken we mee als student, kijken we vanuit de presentator de zaal in?

Overzichtsshot (afstandelijk, de kijker zit niet mee in de actie en bekijkt van op de zijlijn het gebeuren)

Point of view (het lijkt alsof je een medestudent bent en vanuit die positie alles volgt)

Shouldershot leerkracht (je kijkt mee over de schouder van de leerkracht – 'vanuit zijn machtspositie')

Zetten we de camera wat hoog weg, dan laten we ons publiek op het onderwerp neer kijken. Het publiek heeft de macht over het onderwerp. Het onderwerp is ondergeschikt:

Zetten we de camera wat laag, dan wordt het onderwerp erg belangrijk en heeft overwicht over ons:

Stellen we de camera op ooghoogte van de presentator, dan plaatsen we ons publiek ook op dezelfde hoogte als ons onderwerp.

De kijker interpreteert onze beelden en zoekt naar zijn verhouding ten opzichte van het onderwerp. We moeten dus nauwkeurig letten op hoe we ons onderwerp in beeld brengen. Klein in beeld zetten is afstand nemen van. Te groot is overweldigend. Onze hoofdpersoon achter een tafel plaatsen, levert voor de kijker een barrière op.

Klein

Groot

Afstand

Kortom: ons standpunt is letterlijk het standpunt van waaruit we ons publiek plaatsen ten opzichte van de informatie. Dit noemen we de point of view. Probeer voor je hele presentatie vooraf daar een duidelijk standpunt over in te nemen.

3.5 Licht

3.5.1 Soorten licht

We onderscheiden **daglicht**, **lamplicht** en **TL-licht**. Al deze verschillende soorten licht geven op video een groot verschil in kleur. Daglicht is blauw van tint. Lamplicht is rood. TL-licht is groengeel. Probeer zo veel mogelijk één soort licht te gebruiken.

Voor de gevorderden (dit vraagt heel wat materiaalkennis!) kan je de witbalans automatisch instellen als volgt: Stel voordat je de opname gaat beginnen de camera in op 'handbediening kleurinstelling'. Houdt de witte kap voor de lens bij het opstarten, of richt op een wit vel papier en laat de witbalans zich instellen op een acceptabele kleur. N.B. Als we de witbalans automatisch door de camera laten uitvoeren dan gebeurt het vaak, dat tijdens de opname de kleur gaat veranderen.

3.5.2 Waar komt het licht vandaan?

Het licht kan van verschillende kanten komen:

Het mooiste licht is wanneer het 3/4 van boven komt vanuit de kijkrichting van de persoon.

3.5.3 Licht en camera

Elke camera reageert automatisch op het aanwezige licht. Niet op het aanwezige donker. Dat betekent als we opname maken van personen met tegenlicht of tegen een heel lichte achtergrond, de camera zich in zal stellen op de lichtste vlakken. De personen worden niet anders dan in silhouet zichtbaar. We zien dus geen uitdrukkingen of andere details meer. Film dus zo veel mogelijk met het licht mee. Vervelender is het wanneer we met de camera bewegen en in de beweging een licht vlak treffen. Het beeld zal dan plotseling donker worden. Ditzelfde gebeurt als er wit papier door het beeld gaat. Dit is op te lossen door de focusinstelling van de camera op 'niet automatisch' in te stellen.

3.6 Geluid

Wanneer je je opname gaat maken zul je merken dat het geluid dat verder van de camera weg is, lastig te volgen is. In tegenstelling tot een zoomlens van de camera, kun je met de ingebouwde microfoon niet dicht bij de bron komen. Dat wat vlak bij de camera gebeurt is meestal goed hoorbaar. Zo merk je dat de meeste opnamen waarbij ingezoomd wordt op een onderwerp ver weg, je dit in geluid niet meer kunt verstaan, maar wel de inspanningen van degene die de camera bedient omdat die vlak bij de ingebouwde microfoon is. De akoestiek van de ruimte speelt ook een enorme rol. Een gestoffeerde ruimte dempt de meeste bijgeluiden, terwijl een grote ruimte met linoleum alle geluiden rondkaatst. Dus ook in onze microfoon.

Mensen kunnen zich concentreren op bepaalde geluiden. Wanneer we in een collegezaal zitten, concentreren we ons op de spreker. We sluiten de geluiden van het verkeer buiten, het gebrom van de tl verlichting, of het gestommel van de medetoehoorders af. Een microfoon doet dat niet. Die neemt al het aanwezige geluid op. Het geluid wat het dichtst bij de microfoon is, komt ook het beste op de tape. Hoe dichter we met een microfoon kunnen komen bij dat wat we willen horen, des te beter zal dat geluid te volgen zijn. In de meeste gevallen moeten we gebruik maken van een extra microfoon die we zo dicht mogelijk bij het onderwerp opstellen.

Luister bij het opnemen van geluid naar wat je via de microfoon hoort en niet naar wat je zelf waarneemt.

3.6.1 Microfoon

Neem in geluid datgene op dat hoort bij het beeld. Alles wat we horen, maar niet kunnen zien, is voor de kijker een belasting om te volgen. Er zijn diverse soorten microfoons: rondom gevoelige microfoons, richtmicrofoons en dasspeld microfoons.

Rondom gevoelige microfoon

Dit zijn de gewone losse microfoons, meestal te herkennen aan de ronde kap. Deze nemen het geluid van alle kanten op. We kunnen deze gebruiken door hem zo dicht mogelijk bij het onderwerp op te stellen of zelfs in de hand te houden bij het spreken.

Richtmicrofoons

Deze zijn lang en smal. Ze nemen het geluid waarnaar gericht wordt duidelijker op en zorgen ervoor dat het omgevingsgeluid nauwelijks te horen is. Deze is op een statief bij de spreker te plaatsen of te richten vanuit de hand of op de camera. Probeer ook de richtmicrofoon zo dicht mogelijk bij de geluidsbron te brengen.

Dasspeld microfoon

Dit is in feite ook een rondom gevoelige microfoon. Hij is kleiner. Je kunt hem op je kleding spelden, zodat hij dicht bij de spreker is, ook wanneer deze beweegt. Er zijn twee uitvoeringen: Eén loopt met een kabel naar de camera. Daarmee zit de spreker min of meer vast. Een andere, maar duurdere uitvoering is de zender ontvanger installatie. Naast de microfoon heeft de spreker een zender bij zich. Bij de camera staat een ontvanger met een antenne opgesteld. Met een kabeltje kun je die verbinden met de camera voor de synchrone opname.

En nu... Aan de slag!